

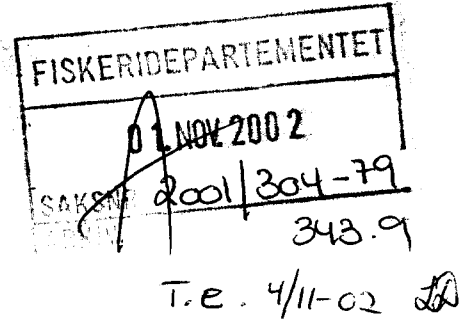
Gjell → LD

Saksbehandler, innvalgstelefon

Vår dato
28.10.2002
Deres dato
07.08.02

Vår referanse
2002/14690
Deres referanse
2001/304

Fiskeridepartementet
Postboks 8118 Dep

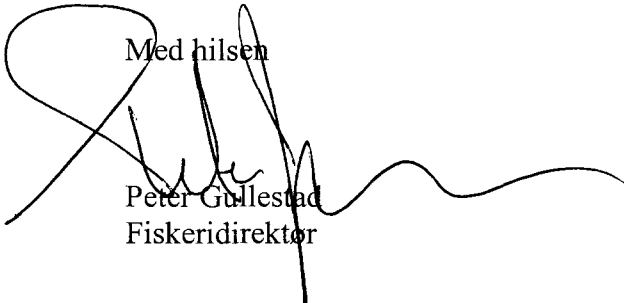

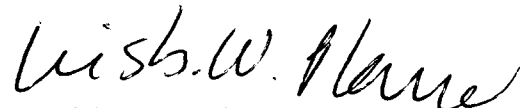
HØRINGSNOTAT OM FORSKRIFTER FOR STRUKTURAVGIFT OG TILDELING AV KONDEMNERINGSTILSKUDD FRA STRUKTURFONDET FOR FISKEFLÅTEN.

En viser til departementets brev av 7.august d.å. Høringsnotatet har vært forelagt ulike avdelinger i Fiskeridirektoratet.

Fiskeriøkonomisk avdeling har avgitt en uttalelse som er dekkende for Fiskeridirektoratets syn på de foreslåtte ordninger.

Med hilsen

Peter Gullestad
Fiskeridirektør

Lisbeth W. Plassa
Avdelingsdirektør

Konsesjonskontoret

HER

Høringsnotat om forskrift for strukturavgift og tildeling av kondemneringstilskudd fra strukturfondet for fiskeflåten.

Det vises til brev datert 13. august samt vedlagte høringsnotat utarbeidet av Fiskeridepartementet datert 7. august.

Fiskeriøkonomisk avdeling vil for det første referere til den høringsuttalelsen som ble avgitt fra Fiskeridirektoratet den 15. februar då. vedr. ny § 9b i saltvannsfiskeloven av 3. juni 1983 nr. 40. Der står det blant annet "I et langsiktig tidsperspektiv kan en strukturavgift betraktes som en forløper til en eventuell permanent ressursavgift, noe som kan være hensiktsmessig å ha i tankene når en utformer de utfyllende bestemmelsene i forhold til lovhjemmelen.". Etter vårt syn bør denne uttalelsen kunne gjengis i forbindelse med Fiskeridirektørens kommentarer.

For øvrig har vi følgende kommentarer:

Pkt. 1) Forholdet mellom de forskjellige ordningene.

Det er viktig å få frem sammenhengen mellom de forskjellige ordningene som Fiskeridepartementet har ute på høring; drifts- og strukturordninger og strukturfond (kondemnering).

Dette blir nevnt gjentatte ganger i høringsnotatet bl.a. side 4

"Departementet vil derfor påpeke at det er viktig at ulike strukturvirkemidler sees i sammenheng for å realisere de fiskeripolitiske målsettingene....."

og på side 7

"....så mener departementet at man bør holde fast ved hovedsynspunktet nevnt ovenfor om at de fartøygrupper som har adgang til enhetskvote- og strukturordninger først og fremst må nytte disse til den nødvendige kapasitetstilpasning".

Det er også avdelingens syn at de tiltak som innføres må sees i sammenheng slik at en unngår uønskede effekter/at ordningene undergraver hverandre.

Vi forstår det slik at Fiskeridepartementet foreslår at alle fartøy under 28 meter omfattes av "driftsordninger". Dersom en velger å tilby for eksempel både driftsordninger som kvoteutveksling og kondemnering til samme flåtegruppe (størrelsesgruppe) kan dette medføre at Strukturfondet vil måtte betale en høyere pris pr. fartøy for å få kondemnert fartøy enn hva tilfellet vil være dersom en flåtegruppe bare har tilgang til en ordning. På den måten vil ikke Strukturfondet få oppfylt sin målsetning om å få redusert den totale kapasiteten i fartøygruppen tilstrekkelig med de midler som stilles til disposisjon.

Fiskeridepartementet har foreslått å tilby fartøy over 21 meter (15 meter) strukturkvote. Når det gjelder det å tilby en flåtegruppe både ordninger som strukturkvote og kondemnering vil nok dette være effektivt mhp å få ut fartøy, men også her vil prisen som må betales for å benytte seg av strukturkvote bli svært høy. Det vises i den forbindelse til erfaringene fra enhetskvoteordningen for den konvensjonelle flåten over 28 meter. Svært mange fartøy ble tatt ut i medhold av enhetskvoteordningen, men siden flåtegruppen samtidig ble tilbudt kondemnering for fartøyene som ble tatt ut av fiske ble prisen for enhetskvoten og dermed gjeldsbelastningen i mange tilfeller svært høy.

Pkt. 2) Grunnlag for beregning av strukturavgiften.

Beregningsgrunnlag for avgift må etter avdelingens syn være et grunnlag som allerede benyttes ved beregning av andre pålagte avgifter som for eksempel produktavgiften. Dette vil være enklere i forhold til kontroll og gir ikke rom for misforståelser. For beregning av produktavgift er det en egen forskrift "Forskrift om beregning og innbetaling av produktavgift" som regulerer beregningsgrunnlag mv.

Beregningsgrunnlag for produktavgift er brutto fangstverdi etter at salgslagsavgift er fratrukket. Etter vår mening bør samme beregningsgrunnlag legges til grunn for beregning av strukturavgiften. Det bør presiseres i § 2 "Avgiftsgrunnlag" hva som skal være beregningsgrunnlaget.

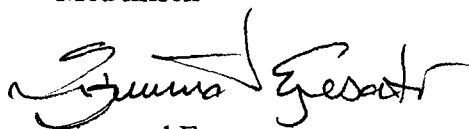
Pkt. 3) Vilkår for hvem kan få støtte fra Strukturfondet.

§§ 6 og 7 i forskriften regulerer hvem som kan få kondemneringsstøtte fra Strukturfondet. § 6 regulerer hvem som kan tildeles midler fra Strukturfondet (innført i merkeregisteret for fiskefartøy og har deltakeradganger), mens det i § 7 settes krav til aktivitet for de fartøy som skal kunne tildeles kondemneringsstøtte.

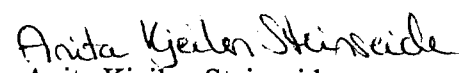
Etter vår mening burde det være nok å regulere hvem som skal kunne tildeles støtte gjennom § 6 og ikke sette krav til aktivitet for at et fartøy skal kunne tildeles støtte. Dette virker etter vår mening vel byråkratisk.

Strukturfondet skal være en aktør i et marked som skal kjøpe ut kapasitet fra de enkelte flåtegruppene innen adgangsbegrensede fiskerier. For fondet som kjøper vil det være "billigst" å kjøpe ut de fartøy som har minst aktivitet og/eller lavest lønnsomhet først siden disse aktørene trolig vil være villig til å forlate fisket til en lavere pris enn aktører med høyere aktivitet og /eller høyere lønnsomhet. For flåtegruppen totalt vil aktørene som blir igjen være mest tjent med at antall aktører som blir "kjøpt" ut tidlig er mange siden kvote som frigjøres vil fordeles på de resterende aktørene.

Med hilsen

Sigmund Engesæter
Avdelingsdirektør

Anita Kjeilen Steinseide
Anita Kjeilen Steinseide
Fung. kontorsjef

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anne Kjos Veim 55 23 80 31

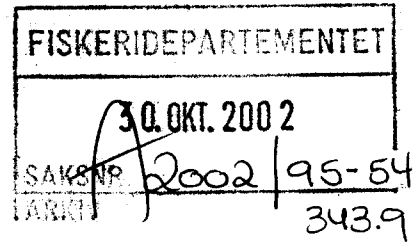
Vår dato
25.10.02
Deres dato
07.08.02

Vår referanse
2002/14691
Deres referanse
2002/95

GML

Fiskeridepartementet
Postboks 8118 Dep

0032 OSLO

TE 6/11-02 GML

**HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG OM SPESEIELLE
KVOTEORDNINGER FOR FARTØY UNDER 28 METER SOM DELTAR I
FISKERIER SOM ER UNDERLAGT ADGANGSBEGRENSNING**

Det vises til høringsnotat med forslag til spesielle kvoteordninger for fartøy under 28 meter som deltar i fiskerier som er underlagt adgangsbegrensning datert 7. august 2002.

Vedlagt følger Fiskeridirektørens høringsuttalelse.

Med hilsen

Peter Gullestad

Sigmund Engesæter

HØRINGSUTTALELSE OM DRIFTS- OG STRUKTURORDNINGER

1. INNLEDNING

Fiskeri er basert på et rikt, men vekslende ressursgrunnlag. Globalt har en i dag et betydelig overkapasitetsproblem i fiskeflåten. Dette skyldes at det har vært en sterk og vedvarende teknologisk utvikling når det gjelder fartøy, redskap og fiskeletingsutstyr. I tillegg kommer til dels betydelig subsidiering av fiskerinæringen i en rekke viktige fiskerinasjoner. Andre viktige forhold er at fiskeressursene har vært ansett som frie ressurser alle kan benytte. Overkapasitet i fangstleddet må i dag betegnes som en hovedproblemstilling innenfor fiskeriene verden over. Et hovedproblem med overkapasitet er at det gir dårlig lønnsomhet og dårlig utnyttelse av naturressursene i vid forstand. Dette gir seg gjerne følgende utslag:

- 1) Overkapasitet gir et økonomisk tap ved at fangstkapasiteten ikke er tilpasset det tilgjengelige ressursgrunnlaget. Meravkastningen som høsting av naturressurser kan gi, går tapt. På denne måten fører overkapasitet til press på fiskerimyndighetene for å finne kortsiktige løsninger på akutte lønnsomhetsproblemer i fangstleddet der det underliggende problemet er overkapasitet som krever en mer langsiktig fiskeripolitisk løsning. I mange situasjoner vil presset på slike kortsiktige politiske løsninger overskygge de langsiktige løsningsmulighetene.
- 2) Overkapasitet gir et vedvarende press i retning av til enhver tid å ta ut det maksimale av hva ressursene havet kan gi. Dette gir seg utslag i et behov for en mer omfattende og løpende ressursovervåking og bestandsvurdering for å kunne ta ut mest mulig av ressursene, samtidig som en må sikre at uttaket fra bestandene ikke blir på et biologisk uforsvarlig nivå. Dette gir også en tendens til å operere med små sikkerhetsmarginer i kvotefastsettelsen.
- 3) Overkapasitet gir et press på reguleringsordningene. Det blir behov for svært omfattende og detaljerte reguleringer både for å forsøke å få til en rettferdig fordeling av knappe fiskeressurser og for å hindre omgåelser av reglene.
- 4) Overkapasitet medfører et behov for mer omfattende kontroll- og håndhevingsordninger.

Overkapasitet gjør at kvotene pr fartøy er mindre enn hva de ellers kunne vært og dette sammen med lav lønnsomhet, innebærer at legitimiteten til reguleringene svekkes og juks/omgåelse av regelverket blir mer utbredt. Både detaljerte reguleringer og omfattende kontrollsystemer medfører økte administrative kostnader, noe som svekker det totale økonomiske utbyttet fra fiskeriene.

Overkapasitet med tilhørende problemer slik det er omtalt ovenfor er som nevnt et globalt problem, men også i Norge kan store deler av fiskerinæringen beskrives slik det er gjort ovenfor.

Nøyaktig måling av fangstkapasitet og grad av overkapasitet byr på måletekniske problemer, blant annet fordi faktisk fangstkapasitet vil avhenge av hvor godt tilgjengelig fiskeressursene er til enhver tid. Det er imidlertid liten tvil om at vi i Norge har betydelig overkapasitet. Vi

har de siste 10 år hatt en relativt stabil ressursdeling mellom de ulike flåtegruppene. Denne delingen har det vært stor grad av politisk enighet om gjennom flere år. Kvotefordelingen må således kunne antas å ville forbli relativt stabil også i årene framover. Innenfor en slik ramme må en klart kunne konkludere med at det er til dels betydelig overkapasitet i de aller fleste flåtegrupper i norsk fiskerier.

På bakgrunn av det som er sagt over vil det være en betydelig gevinst ved å innføre strukturtiltak. Med strukturering av flåten der kapasiteten blir tilpasset ressursgrunlaget vil en kunne oppnå bedret lønnsomhet og større langsiktig avkastning av fiskeressursene, og i tillegg få mindre press på politiske beslutninger, mindre behov for å øke innsatsen til ressursovervåkning, mindre behov for stadig mer detaljerte reguleringer og mindre behov for økt kontrollinnsats.

Etter Fiskeridirektørens oppfatning er derfor kapasitetstilpasning den overordnede utfordringen for flåteleddet i norsk fiskerinæring.

I løpet av de senere år er det innført strukturordninger for stadig større deler av havfiskeflåten. Over tid vil disse ordningene bidra til å redusere overkapasitetsproblemet og øke lønnsomheten i denne delen av flåten. Den sentrale utfordringen nå er etter Fiskeridirektørens oppfatning å utforme og innføre de riktige strukturtiltak også for de enkelte grupper i kystflåten med tanke på en framtidig lønnsom kystflåte tilpasset det tilgjengelige ressursgrunnlag.

Siktemålet må altså være en strukturtilpasset, lønnsom og differensiert kystflåte. Dette harmonerer godt med de hensyn som Fiskeridepartementet har trukket fram på side 25 i høringsnotatet, nemlig at drifts- og strukturordninger er utformet for å ivareta til dels kryssende hensyn som blant annet:

- Å opprettholde en differensiert flåte
- En rimelig stabil geografisk fordeling av deltakeradganger/fartøy
- Tilstrekkelig økonomiske incentiver for å gå inn på ordninger
- Viktige kontrollhensyn
- Tilstrekkelig fleksibilitet til at flest mulig kan finne en tilpasning ut fra egne forutsetninger.

Etter Fiskeridirektørens oppfatning kan det også være grunn til å trekke fram ytterligere hensyn:

- Enkle og praktisk gjennomførbare tiltak
- Unngå for stor gjeldsbelastning for fartøy som går inn på strukturtiltak
- Unngå i størst mulig grad at fartøy som ikke går inn på strukturtiltak blir negativt berørt av strukturtiltakene

Det er videre en forutsetning at tiltakene er kontrollerbare og at de er administrativt gjennomførbare.

Nedenfor vil Fiskeridirektøren gi sine kommentarer til forslagene i Departementets høringsnotat når det gjelder drifts- og strukturordninger. Kommentarer til høringsnotatet om strukturfond finnes i en egen forsendelse.

2. GENERELLE KOMMENTARER.

For å få full effekt av ordningene som foreslåes, er det viktig at de ulike ordningene ikke undergraver hverandre, men er gjensidig utfyllende. Basert på tidligere erfaringer med rederikvoteordninger og enhetskvoteordninger, samt kondemneringstilskudd, er Fiskeridirektøren redd for at ordningene, slik de er foreslått utformet, til en viss grad vil undergrave hverandre. Konsekvensen vil da bli at målsettingen om en lønnsom og strukturtilpasset kystflåte ikke oppnås i den grad som ellers kunne vært mulig. Fiskeridirektørens betenkelighet gjelder spesielt at de foreslåtte driftsordningene vil kunne redusere effekten av hensiktsmessige strukturordninger.

I en åpen allmenning vil deltakelsen i fisket øke så lenge avkastningen dekker mer enn normal avkastning til innsatsfaktorene arbeid og kapital. Økonomisk optimalt fiske vil kunne gi en avkastning av arbeid og kapital utover det som er normalt for næringer som ikke er basert på utnytting av naturressurser. En slik meravkastning kan betraktes som avkastning av den frie naturressursen og går derfor under navnet ressursrente. Det kan argumenteres for at fiskeressursene tilhører alle og at en slik meravkastning således bør tilfalle samfunnet.

Dersom man i stigende grad begrenser retten til å høste av fiskeressursene gjennom adgangsbegrensninger og ved ulike drifts- og strukturordninger uten å trekke inn eller signalisere at ressursrenten vil bli trukket inn, vil de som tilfeldigvis disponerer fiskerrettighetene i dag kunne innkassere hele den forventede framtidige ressursrente. Dette vil føre til at kapital vil bli trukket ut av næringen og kanalisert til de som selger seg ut av næringen. Setter man i gang tiltak for å redusere kapasiteten, er det således viktig at en også setter i verk tiltak for å trekke inne hele eller deler av ressursrenten. Det kan imidlertid være ulike grader av kapasitetstilpasning og etter Fiskeridirektørens oppfatning er det ikke nødvendigvis et poeng å maksimere ressursrenten. Det kan tvert i mot være hensiktsmessig å forbruke deler av ressursrenten i fisket til for eksempel å holde en mer geografisk og størrelsesmessig differensiert flåte enn det som isolert sett ville maksimert ressursrenten.

Etter Fiskeridirektørens oppfatning vil det være avgjørende for å unngå uforholdsmessig høy prising av rettigheter at myndighetene signaliserer at ressursrente etter hvert vil bli inndrevet. Dette vil dempe forventet gevinst ved kjøp/leie av rettigheter og vil således redusere kjøpers betalingsvillighet, slik at prisen for rettigheten vil være lavere.

Fiskeridirektøren mener at det er viktig at de ulike fartøygruppene kan få til interne struktureringer slik at det er fiskere innenfor gruppen som får nytte godt av de ordninger som innføres. Fiskeridirektøren vil derfor fraråde at man lar fiskere uten adgang i de adgangsbegrensede fiskeriene ta del i ordningene, slik det foreslås i Departementets høringsnotat.

For å sikre dagens geografiske flåtesammensetning er bruken av fylkesbindinger et viktig virkemiddel. Videre er innføringen av Finnmarksmodellen viktig for å opprettholde en størrelsesmessig differensiert flåte. Etter Fiskeridirektørens oppfatning bør man holde fast ved disse to virkemidlene. Innenfor blant annet pelagiske fiskerier har en ikke fylkesbindinger, og en kan forvente at innføringen av drifts- og strukturordninger vil medføre at en vil få en viss overføring av kvoter fra nord til sør. Etter Fiskeridirektørens oppfatning har fylkesbindinger fungert godt innenfor torskefisket. Fiskeridirektøren vil derfor anbefale at en vurderer å

innføre fylkesbindinger også innenfor andre adgangsregulerte fiskerier, spesielt innenfor fisket etter norsk vårgytende sild og seinotfisket. Det å opprettholde en størrelsesmessig og geografisk differensiert kystflåte vil trolig innebære at deler av ressursrenten en ellers kunne ha maksimert vil bli forbrukt i et slikt formål.

Kontrollsidene ved drifts- og strukturordninger vil være en utfordring og vil kreve oppdaterte registre som igjen vil kreve en effektiv saksbehandling. I og med at spesielt forslaget til driftsordninger vil gi et relativt komplisert kvotebilde, vil saksbehandlingen og kvotekontrollen være ressurskrevende, og følgelig vil det innebære økte administrative omkostninger. Dersom driftsordninger innføres, vil dette ikke bidra til en forenkling av regelverket, men heller det motsatte. Vi viser ellers til punkt 6 i dette notatet der administrative og kontrollmessige konsekvenser av forslagene blir nærmere belyst.

3. FISKERIDEPARTEMENTETS FORSLAG TIL DRIFTS OG STRUKTURORDNINGER.

Departementet foreslår to typer ordninger, driftsordninger og strukturordninger. Hovedforskjellen på disse to ordningene er at i strukturordningen må fartøy tas permanent ut av fiske, mens dette ikke er nødvendig innenfor driftsordningene. Kulepunktene nedenfor er hentet fra oppsummeringen i Departementets høringsnotat.

Driftsordning, omtalt som kvoteutveksling, med følgende hovedelementer:

- Gjeldende for hele flåten under 28 meter
- Gjeldende for alle adgangsbegrensede fiskerier
- Geografisk begrensning på fylkesnivå for den konvensjonelle kvoten av torsk, hyse og sei (gruppe I)
- Størrelsesmessig begrensning i samsvar med de fire lengdegruppene (Finnmarksmodellen)
- Ingen størrelsesmessig begrensning innen en kommune
- Utvekslingen vil gjelde for ett kvoteår av gangen
- Ikke adgang til å utveksle kvoten av samme fiskeslag i mer enn 3 år i løpet av en periode på 5 år

Strukturordning, omtalt som strukturkvote, med følgende elementer:

- Gjeldende enten for kystflåten mellom 15 og 28 meter eller mellom 21 og 28 meter
- Gjeldende for alle adgangsbegrensede fiskerier
- Krav om at fartøy tas permanent ut av fiske
- Enten tidsbegrenset tildeling av strukturkvote, eller permanent forhøyet kvote mot avkorting
- Geografisk begrensning på fylkesnivå for den konvensjonelle kvoten av torsk, hyse og sei (gruppe I)
- Inndeling i to lengdegrupper dersom strukturordningen gjøres gjeldende for fartøy ned til 15 meter, men i så fall ingen størrelsesmessig begrensning innen en kommune

I tillegg foreslår Fiskeridepartementet i "Høringsnotat om forskrift for strukturavgift og tildeling av kondemneringstilskudd fra strukturfondet for fiskeflåten" at det foreslår

strukturfondet skal benyttes til kondemneringsordning for kystflåten under 21 meter (eventuelt 15 meter).

Når det gjelder kulepunkt 2 under både driftsordning og strukturordning er dette etter Fiskeridirektørens oppfatning ikke helt presist i og med at en foreslår å slippe til også fartøy som ikke har adgang i de aktuelle fiskeriene, til å kjøpe/leie kvoter.

4. KOMMENTARER TIL FORSLAGET OM DRIFTSORDNINGER

Formålet med driftsordningene er i følge Departementet ”å legge til rette for at den enkelte fartøyeier kan øke fleksibiliteten og effektivisere driften, ved at den enkelte selv kan definere sitt driftsgrunnlag i større grad enn det dagens regler gir adgang til.” Videre sies det i høringsnotatet at ”en del av den tilsiktede effekten av driftsordningene er også å legge til rette for en omfordeling av det samlede kvotegrunnlaget innenfor kystflåten.”

Fiskeridirektøren er grunnleggende skeptisk til driftsordninger for fiskerier med overkapasitet der det er et påtrengende behov for strukturtilpasning. Videre vil driftsordninger være u hensiktsmessig innenfor fiskerier med stor grad av variasjon med hensyn til kvoteutnyttelse. Dette fordi driftsordninger vil medføre at fangstkapasitet som i dag ikke er i bruk eller bare i delvis bruk, etter innføringen av driftsordninger vil bli fullt utnyttet ved at kvoterettigheten utveksles. Dette vil være tilfelle fordi kvoterettigheten vil ha en verdi uavhengig av fartøyet. Den foreslåtte driftsordningen vil gjøre det mulig å realisere verdien av kvoterettigheten uten at fartøyet selges eller tas permanent ut av fiske. Konsekvensen av dette er at den reelle kapasiteten i fiske vil øke, noe som er stikk i strid med målsettingen om strukturtilpasning og kapasitetsreduksjon.

En økning i den reelle fangstkapasiteten vil også være en ulempe for de øvrige i gruppen i og med at overreguleringen vil måtte reduseres når tidligere ubenyttet eller kun delvis benyttet fangstkapasitet nå blir fullt utnyttet. En må ha klart for seg at overreguleringsgraden for kystflåten er et nødvendig virkemiddel basert på erfaring for å avvikle fisket på en hensiktsmessig måte. Å måtte redusere overreguleringsgraden fordi driftsordninger har utløst passiv kapasitet, vil således på mange måter være å ”kappe hodet” av de beste. Tradisjonelt aktive fiskere som ikke inngår i driftsordningene vil få sine fiskemuligheter redusert fordi fiskere med et tradisjonelt lavt aktivitetsnivå får realisert sine kvoterettigheter ved å leie disse til andre, aktive fiskere.

En konsekvens av å måtte redusere overreguleringsgraden vil bli at en tradisjonelt aktiv fisker kan bli nødt til å leie kvote rett og slett for å komme ut med samme fangstmulighet, (kvotestørrelse), som han/hun tidligere hadde med en høyere overreguleringsgrad. Dette vil etter Fiskeridirektørens oppfatning ikke bidra til bedret lønnsomhet blant de aktive fiskerne, men til redusert driftsmargin og/eller økt gjeldsbelastning.

Dersom Departementet likevel finner å ville innføre driftsordninger nå vil Fiskeridirektøren bemerke:

Fiskeridirektøren har forstått forslaget om driftsordninger slik at en fisker skal kunne utveksle kvoten av ett eller flere fiskeslag til en annen fisker/fiskere, men at utvekslingen må omfatte hele årskvoten av vedkommende fiskeslag, hvor den samlede kvoten av torsk, hyse og sei for

fiske med konvensjonelle redskap anses for en kvote. Det fartøyet det overføres kvote fra, kan i utvekslingsperioden ikke delta i fiske etter det aktuelle fiskeslaget. Dette betyr at dersom gruppe I kvoten av f. eks torsk, hyse og sei er utvekslet, kan ikke fartøyet det overføres kvote fra, delta i gruppe II i fisket etter torsk, hyse og sei. I forskriftsforslaget er det tatt med en bestemmelse om at fartøy som har utvekslet sin gruppe I kvote av torsk, hyse og sei, ikke kan nytte fartøyet i fisket med konvensjonelle redskap etter ikke-kvoteregulerte bunnfiskarter. Dette er etter Fiskeridirektørens oppfatning et avgjørende prinsipp for å unngå at driftsordninger fører til økt kapasitet og fiskepress innenfor andre fiskerier som ikke er omfattet av drifts- og strukturordningene.

Et spørsmål som Departementet ikke har diskutert, er om det er deltakeradgangen eller kvoten gitt ved årets begynnelse som leies ut. Fiskeridirektøren vil anbefale at en legger til grunn at det er selve deltakeradgangen som leies ut. Dette betyr at det er leietaker som kan ta del i eventuelle refordelinger.

Utveksling av kvote kan bare gjøres for ett helt år av gangen i følge §6 i forskriftsforslaget fra Departementet. Dette betyr at avtale må inngås og kvoten må være på plass før kvoteåret tar til. For fisker vil det klart være ønskelig å kjenne neste års fartøykvote når han vurderer om han skal søke om driftsordning dvs leie/bytte kvote. For myndighetene vil det derimot være helt nødvendig å vite antall fartøy som vil ta i bruk driftsordninger for å kunne fastsette korrekt overreguleringsgrad. Det vil således være vanskelig å fastsette neste års fartøykvoter før en kjenner deltakelsen innenfor driftsordningene. Dette dilemma vil klart være en ulempe for fisker. Løsningen vil etter Fiskeridirektørens oppfatning være å fastsette fartøykvotene uten overregulering fra årets begynnelse, og heller foreta refordelinger utover året, når en ser utviklingen i fisket. Foruten å være administrativt kostbart, vil et slikt system forskyve fisket fra årets første måneder til senere perioder. Dette vil være en klar ulempe for de fiskere som planlegger å fiske tidlig på året.

Etter Fiskeridirektørens oppfatning bør det imidlertid gis mulighet til å gå inn på driftsordninger selv om reguleringsåret er begynt såfremt en ikke har startet fiske på kvoten. Dette er særlig aktuelt for fiskerier som har sesong litt ut på året, som for eksempel makrell. Løsningen med å sette overreguleringen lik null ved årets begynnelse for så å justere kvotene etter hvert, forutsetter at det er deltakeradgangen som er utleieobjekt. Det å fordele risiko mellom utleier og leietaker med hensyn på tidlig stopp i fisket eller muligheten for refordelinger må således betraktes som et privatrettslig forhold.

Fiskeridepartementet har lagt en begrensning på at en kvote ikke skal kunne utveksles i mer enn 3 år innenfor en periode på 5 år, (§6, 2 ledd). Dersom fisker utveksler kvoten i 3 av 5 år uten å drive fiske, vil fisker ikke kunne opprettholde ervervstillatelsen siden deltakerloven krever at en må ha drevet ervervsmessig fiske i minst 3 av de siste 5 årene.

I høringsnotatet skriver Departementet (side 16):

”Det kan ikke benektes at særlig driftsordninger har likhetspunkter med omsettelige kvoter, all den stund enhver kvoteutveksling vil bety at adgangen til å fiske et gitt kvantum overføres fra en fisker til en annen, for en kortere eller lengre periode. Omsettelige kvoter er imidlertid ikke en del av reguleringsystemet og skal heller ikke innføres som en indirekte effekt av driftsordningene. Det kan derfor være grunn til å ha en relativt streng regulering av bruken av driftsordninger for å sikre at retten til å fiske, og å ha sitt inntektsgrunnlag fra fiskeriet,

forbeholdes aktive fiskere i tråd med deltakerloven og ikke blir overført til passive "kvoteforvaltere" som har som næring å utveksle kvoter de en gang har blitt tildelt."

Videre skriver Departementet: "Det bør fastsettes regler som sikrer at kvoten fiskes av vedkommende fisker med eget fartøy med visse mellomrom, for at kvoteretten skal opprettholdes. Departementet ser for seg at en passende begrensning kan være at kvote av samme fiskeslag ikke kan utveksles fra et fartøy i mer enn tre år, innenfor en periode på fem år.

Samtidig må vedkommende fisker som har fartøy over 15 meter oppfylle kravet i deltakerloven om å ha drevet ervervsmessig fiske i minst tre av de siste fem årene for å kunne opprettholde ervervstillatelsen for fartøyet, jf. deltakerloven §11 første ledd bokstav b. Dette innebærer at man ikke kan utveksle samtlige kvoter i tre sammenhengende år, uten å komme i konflikt med dette kravet."

På bakgrunn av det som er sitert over forutsetter Fiskeridirektøren at man må oppfylle vilkårene i de aktuelle deltakerforskriftene for å opprettholde deltakeradgangen når kvoten ikke lenger skal/kan utveksles. Dette betyr blant annet at fisker også må stå på blad B i fiskermanntallet for å opprettholde deltakeradgangen.

Etter Fiskeridirektørens oppfatning vil det være nødvendig å stille krav om en viss aktivitet for å beholde deltakeradgangen for å unngå at en får passive kvoteeiere som kun mottar leieinntekter. Hvorvidt det er rasjonelt å hoppe inn og ut av næringen/fiskeriet for å opprettholde deltakeradgangen kan det imidlertid stilles spørsmål ved. Fiskeridirektøren mener at det i så fall må innføres begrensninger for å unngå fiktive arrangement for å oppfylle vilkåret om aktivitet.

I høringsnotatet er ikke adgangen til å utveksle kvote tidsbegrenset utover aktivitetskravet, dette til tross for at man i høringsnotatet sier følgende:

"Det er også ønskelig at driftsordningene blir avgrenset for så vidt gjelder maksimal varighet, for å kanalisere de som ønsker å trekke fartøy ut av fiske over mot strukturordningen, i stedet for at den enkelte skal kunne oppnå mye av det samme ved en langvarig kvoteutveksling etter reglene for driftsordningen."

Slik forskriftsforslaget er utformet er det ingenting i veien for å starte på en ny 5-årsperiode så lenge en har fisket kvoten selv i 2 av de foregående 5 årene.

Dersom driftsordninger blir innført, vil Fiskeridirektøren foreslå at det settes en maksimumstid på bruken av driftsordninger, ved at en deltakeradgang f.eks ikke kan utveksles i mer enn 5 år totalt sett. I sitatet over er Fiskeridepartementet selv inne på at driftsordninger kan virke undergravende på strukturordningene, noe Fiskeridirektøren påpeker også innledningsvis i denne høringsuttalelsen. Fiskeridirektøren foreslår en tidsbegrensning av to årsaker:

- redusere skadevirkningene driftsordningen vil ha i forhold til en ønsket strukturtilpasning.
- forhindre at det oppstår en gruppe rene "kvoteforvaltere".

Nedenfor forsøker vi å gå igjennom hvordan de foreslåtte driftsordninger kan tenkes å fungere i praksis og hvilke handlingsrom som vil åpne seg for den enkelte fisker, samt hvilke konsekvenser en kan se for seg. En kan foreta en inndeling av fartøyeierne i tre hovedgrupper:

- 1) fiskere som eier ett fartøy med flere deltakeradganger (366^{*})
- 2) fiskere som eier flere fartøy med en eller flere deltakeradganger på hver (131^{*})
- 3) fiskere som eier ett fartøy med kun én deltakeradgang (1.955^{*})

* Basert på en optelling hvor en person eier mer enn 50% av aksjene, dvs fartøy hvor ingen part eier mer enn 50% er utelatt.

Det er altså desidert flest fiskere som kun eier ett fartøy med én deltakeradgang, (gruppe 3).

I alle tre gruppene kan en forvente at driftsordninger vil bli benyttet enten ved at noen eller alle av fartøyets deltakeradganger blir utvekslet. For fartøy som ikke har utnyttet eller bare delvis utnyttet sitt kvotegrunnlag tidligere, vil det være fristende å leie ut kvoter, siden de nå vil få en inntekt (leieinntekt) uten å kvitte seg med fartøyet eller selv drive fiske.

For fiskere som eier ett fartøy med flere adganger (gruppe 1) og fiskere som eier flere fartøy (gruppe 2), vil spesialisering av driften være en motivasjon for å benytte driftsordninger. Ved spesialisering rettes driften inn mot færre fiskerier, for eksempel kun bunnfisk eller kun pelagisk fisk. Økt spesialisering vil kunne gi lavere driftskostnader for fartøyet, men vil samtidig gjøre det mindre robust i forhold til svingninger i ressursgrunnet. Dette er motsatt retning av hva som f eks skjer innenfor trålerflåten, der en høy andel har sikret seg rekekonsesjon i tillegg til torskekonsesjonen. Å ha to viktige konsesjoner på ett fartøy er en tilpasning for å sikre en mer robust drift i en situasjon der en har erfaring for at ressursgrunnet og dermed kvotene svinger. I og med at leieavtalene om driftsordninger bare gjelder for ett år, vil argumentet om robusthet ikke være så relevant; det er likevel et tankekors. Fisker kan spare driftskostnader ved spesialisering, men må likevel ha de nødvendige redskap og kunnskap, siden aktivitetskravet krever at fisker selv fisker den utvekslede kvoten fra tid til annen.

I gruppe 2) vil fiskere som eier flere fartøy med en eller flere deltakeradganger kunne finne fram til en fleksibel drift ved å anvende driftsordninger. I mange tilfeller vil det imidlertid være slik at fisker vil kunne effektivisere driften ytterligere ved å samle kvotene på færre fartøy, dvs ta ut ett eller flere fartøy av aktivt fiske. I en slik situasjon vil det være mer hensiktsmessig med et strukturiltak enn en driftsordning, slik at en slipper å vedlikeholde et fartøy som det ikke er nødvendig å ha i drift.

Fiskeridirektøren ser det således som mer hensiktsmessig å gi fartøyeiere i denne gruppen mulighet til strukturering, heller enn en midlertidig sammenslåing av kvotene.

Gruppe 3) fiskere som eier ett fartøy med en deltakeradgang, utgjør det store flertallet av kystflåten, ca 80%. Fartøyet det utveksles kvote fra i denne gruppen, vil være uten kvote i deltakerregulerte fiskerier. På grunn av få alternative fiskemuligheter vil dette i praksis bety at fartøyet i de aller fleste tilfeller blir liggende uvirksom ved kai.

Dersom det ikke er deltakeradgangen innenfor torsk, sei eller hyse som leies bort, vil fartøyet kunne delta i fiske etter uregulerte arter. Dette vil imidlertid være et fåtall fartøy, siden de aller fleste fartøyene med én deltakeradgang har deltakeradgang innenfor gruppe I torsk.

Større fokus på kapasitetsreduksjon og lønnsomhet i næringen vil nødvendigvis medføre at sysselsettingen innenfor fiske reduseres, gitt at man ikke skal gå tilbake til en mer arbeidsintensiv drift.

Mannskap på annet fartøy kan betegnes som et egnet sysselsettingsalternativ for den som har leid ut sin(e) deltakeradgang(er). En kan imidlertid neppe stille krav om at fisker skal være med på fartøyet som har leid deltakeradgangen(e), siden dette gjerne har et fast mannskap og en slik sysselsettingsplikt vil medføre økte driftskostnader eller at en av de faste mannskapet blir satt på land. Ved innføring av driftsordninger er en åpenbar konsekvens at det vil bli en del ledige fiskere og det vil være vanskelig å finne plass til alle som mannskap på de fartøyene som blir igjen. Som mannskap vil imidlertid utleier kunne opprettholde blad B-statusen. Det vil også være mulighet for at innsatsen innenfor gruppe II øker ved at utleier begynner som mannskap/leieskipper i denne flåtegruppen.

Det vil være vanskelig å ta seg jobb utenom fiske siden en ikke kan ha mer enn en viss inntekt utenom fiske for fortsatt å kunne stå på blad B for å opprettholde deltakeradgangen.

I forskriftsforslaget fra Fiskeridepartementet heter det at det fartøyet det overføres kvote til ikke behøver selv å ha adgang til å delta i vedkommende fiskeri, (§4, 2 ledd). Til dette har Fiskeridirektøren følgende kommentarer:

En slik åpning vil virke prisdrivende ved at kapitalsterke miljøer på denne måten kan leie seg inn i gruppen til fortrenghet for de som allerede er i gruppen og som ikke har samme finansielle ryggrad.

En kan vanskelig se at §4, 2 ledd kan bidra til strukturering og kapasitetstilpasning, snarere tvert i mot siden en vil få flere aktører inn i fisket ved at disse ikke trenger selv å ha deltakeradgang.

Fiskeridirektøren ser at driftsordningen kan ha positive sider for den enkelte fisker ved at ordningene vil gi mulighet til større fleksibilitet. Fiskeridirektøren vil likevel fraråde å innføre driftsordninger samtidig med strukturordninger i det disse vil kunne undergrave strukturordningene. Driftsordninger kan karakteriseres som en rederikvoteordning i full skala, det vil si at hele kystflåten vil utgjøre rederiet. Erfaringer med innføring av rederikvote og enhetskvoteordning samtidig for trålerflåten for noen år tilbake tilsier at en enhetskvoteordning vil ha svært liten effekt dersom det samtidig tilbys rederikvoteordninger. Dette er også beveggrunnen til at rederikvoteordning nå kun tilbys for fartøy som allerede har tatt i bruk enhetskvoteordning. Dette gjelder både trål, ringnot og konvensjonelle fartøy på 28 meter og over. Driftsordninger kan etter Fiskeridirektørens oppfatning være hensiktsmessig å vurdere på sikt når strukturordninger har virket en tid, og en har oppnådd en rimelig strukturtilpasset flåte.

5. KOMMENTARER TIL FORSLAGET OM STRUKTURORDNINGER.

Formålet med strukturordningene er å bidra til en langsiktig tilpasning av flåten til ressursgrunnlaget og et bedret driftsgrunnlag for det enkelte fartøy ved å legge til rette for å

redusere antall fartøy i gruppen, for derigjennom å oppnå målsettingen om økt lønnsomhet i næringen og gode og sikre arbeidsmuligheter.

Strukturkvoteordningene som foreslås i høringsnotatet har mange likhetstrekk med dagens enhetskvoteordninger i havfiskeflåten.

Fiskeridirektøren ser på en strukturkvoteordning som et enkelt og praktisk gjennomførbart tiltak. Det kan imidlertid være hensiktsmessig å vurdere et litt annet opplegg for kystflåten enn det en har for havfiskeflåten.

En hovedforskjell mellom havfiskeflåten og kystflåten er at man i kystflåten har relativt stor grad av overregulering i så godt som alle adgangsbegrensede fiskerier. Innføring av strukturordninger vil medføre at overreguleringen vil måtte reduseres siden strukturordninger vil føre til økt kapasitetsutnyttning.

En utvikling i retning av lavere grad av overregulering vil over tid høyst sannsynlig finne sted uavhengig av innføring av strukturordninger, men slike ordninger vil åpenbart påskynde prosessen.

En redusert overregulering vil medføre at fartøy som ikke går inn på strukturtiltak blir negativt berørt som følge av strukturordningene. Dette er etter Fiskeridirektørens syn uheldig og det kan til en viss grad bøtes på ved å ha en avkorting av kvotene knyttet til strukturordningene. Avkortningen vil tilfalle samtlige deltakere i en reguleringsgruppe umiddelbart og således motvirke ulempene med reduksjonen i overreguleringen.

Departementet stiller i høringsnotatet opp to alternativer når det gjelder varighet av strukturkvoten; enten en tidsavgrenset ordning eller en permanent tildeling med avkorting. En tidsavgrenset ordning vil være tilsvarende den ordningen vi har for konvensjonelle fartøy på 28 meter og over. Det kan være både fordeler og ulemper ved en permanent tildeling av strukturkvote. Hovedfordelen med en permanent tildeling av strukturkvote med avkorting, er at et visst kvotetillegg permanent og umiddelbart kan komme de øvrige i gruppen til gode. Dessuten vil et slikt system være enklest å håndtere rent administrativt. En ordning med avkorting vil gi en viss kvotegevinst for fellesskapet, dvs hele gruppen. Dette antas å være gunstig i forhold til det å oppnå aksept for strukturordningen i hele gruppen, også hos de som selv ikke benytter ordningen. Det kan imidlertid tenkes at en tidsavgrenset strukturordning ville være å foretrekke ut fra perspektivet til enkelte fiskere. Etter Fiskeridirektørens oppfatning vil imidlertid en permanent tildelt strukturkvote der strukturkvoten avkortes til fordel for fellesskapet, være mest hensiktsmessig. Ut fra et forenklingperspektiv vil dette også kunne være en god løsning. Hvor stor en slik avkorting bør være er det vanskelig å ha en sikker formening om. En vil her måtte foreta en avveining av hvor stor struktureffekt en ønsker å oppnå opp mot hvor stor avkorting en ønsker skal komme flåtegruppen som sådan til gode. Fiskeridirektøren vil i utgangspunktet antyde en avkorting i størrelsesorden 20%.

Fiskeridirektøren er enig i at strukturordningen i prinsippet kan innføres for hele kystflåten, slik Fiskeridepartementet fremhever på side 13 i høringsnotatet. Det vil imidlertid være slik at jo likere fartøyene er, jo mer egnet er strukturkvote som virkemiddel. Større fartøy kan sies å være mer homogen som gruppe enn mindre fartøy, og basert på blant annet erfaring med kvoteutnyttelse av torskekvoteene er 15 meter en hensiktsmessig grense etter Fiskeridirektørens oppfatning.

I høringsnotatet side 24 skriver Fiskeridepartementet: ”Når det derimot gjelder strukturordningen, vil Departementet ikke foreslå at dette innføres for de mindre fartøyene. Små fartøy har kystnær aktivitet, liten aksjonsradius og leverer ofte. Det innebærer at fartøyenes betydning for det lokalsamfunnet hvor de hører hjemme, kommer til uttrykk på en annen måte enn for de større fartøyene. Slike større fartøy fisker og leverer hvor som helst, og deres lokaltilknytning har en annen innretning og effekt. Departementet er derfor usikker på om det – utfra en distriktpolitisk synsvinkel – er ønskelig å stimulere til reduksjon i antallet mindre fartøy.”

Det Departementet her sier kan synes inkonsekvent all den stund Fiskeridepartementet i Høringsnotat om strukturfond foreslår en kondemneringsordning for fartøy under 15 meter.

Fiskeridirektøren mener at det er behov for å redusere fangstkapasiteten også i gruppen under 15 meter. Fiskeridirektøren er imidlertid enig i at en kondemneringsordning vil være å foretrekke for fartøy under 15 meter. En kondemneringsordning vil kunne gi en kontrollert reduksjon av antall fartøy under 15 meter, mens en strukturkvoteordning vil kunne ha mer uforutsigbare konsekvenser både med hensyn til antall og geografisk fordeling, siden en i mindre grad har kontroll over en strukturkvoteordning enn en kondemneringsordning.

Strukturtiltak vil i likhet med driftsordninger føre til at fiskere blir arbeidsledige. Dette er en uunngåelig konsekvens av kapasitetstilpasning gitt at en ikke skal gå tilbake til en mer arbeidsintensiv drift. I motsetning til en driftsordning vil en strukturordning være en permanent løsning, noe som blant annet vil gjøre det enklere å søke alternativt arbeid.

Etter Fiskeridirektørens oppfatning vil det være fornuftig å begrense strukturtiltakene til å gjelde innenfor de fire lengdegruppene i Finnmarksmodellen og ikke på tvers av disse. Fiskeridirektøren vil således advare mot å tillate strukturtiltak på tvers av lengdegruppene innenfor en kommune. Strukturtiltak på tvers av lengdegrupper vil lett kunne utnyttes av større og mer kapitalsterke fartøy og vil kunne få uheldige konsekvenser i lokalsamfunn ved at den minste kystflåten forsvinner. Det er dessuten ingen garanti for at gjenværende fartøy som har fått tildelt kvote forblir i kommunen. Det er videre viktig å sikre mest mulig forutsigbarhet i kvotefordelingen mellom fartøygrupper. Strukturtiltak på tvers av fartøygrupper vil kunne endre/påvirke kvotefordelingen fartøygruppene imellom.

En ulempe ved strukturkvoteordninger er at man kan få en stor gjeldsbelastning for de som kjøper opp kvote. Dette har vi spesielt sett i den konvensjonelle flåten over 28 meter. Som nevnt tidligere bør det etter Fiskeridirektørens oppfatning signaliseres at ressursrente i form av en ressursavgift etter hvert vil bli inndrevet og at fartøyeierne må ta dette med i betraktning i sine lønnsomhetsvurderinger. En forventning om at ressursrenten vil bli inndrevet vil ventelig påvirke verdifastsettingen av fiskerettighetene og således bidra til å hindre en uforholdsmessig høy gjeldsbyrde på grunn av strukturkvote.

Kvoteavkortning til fellesskapet/gruppen vil også bidra til at fartøyene ikke trenger å kjøpe fullt så mye kvote for å komme ut like godt som uten avkortning. For den enkelte fisker som vil ta i bruk strukturkvote vil imidlertid avkortning fremstå som en ulempe.

Fiskeridepartementet foreslår et tak på 3 ganger den kvoten som i utgangspunktet tildeles for fiske med fartøyet. Dette er tilsvarende som for konvensjonelle fartøy på 28 meter og over. I utgangspunktet burde det etter Fiskeridirektørens oppfatning være opp til fisker å vurdere hvor mye kvote det er hensiktsmessig å samle på ett fartøy, dette spesielt i ordninger som

omfatter mange fiskerier. Dersom en fisker har mange deltakeradganger, vil kvotetaket ha en annen effekt enn dersom man kun har én eller et fåtall deltakeradganger. Et fartøy med få deltakeradganger bør derfor ha et høyere tak innenfor ett fiskeri enn et fartøy med mange deltakeradganger. Fiskeridirektøren mener det bør være opptil den enkelte fisker å finne den mest hensiktsmessige tilpasning av fangstkapasitet og disponibel kvote, og vil derfor ikke anbefale et kvotetak på strukturordninger.

I tillegg bør det etter Fiskeridirektørens oppfatning ikke være åpning for at man uten egen adgang i ett at de adgangsbegrensede fiskerier som ordningen omfatter, kan ta i bruk strukturkvoteordningen, dette fordi kapital utenfra vil kunne virke prisdrivende samtidig som effekten av strukturordningene hele tiden undermineres ved at nye fartøy stadig kommer til i gruppen som egentlig skal struktureres.

Fiskeridirektøren anbefaler at strukturordninger innføres for fartøy på 15 meter og over og at en benytter lengdegruppene som i Finnmarksmodellen. Fiskeridirektøren vil fraråde at en tillater sammenslåing på tvers av lengdegrupper innenfor en kommune. Fiskeridirektøren vil videre anbefale avkorting i størrelsesorden 20% og permanent tildeling av strukturkvote.

Når det gjelder makrell er ikke reguleringsgruppene sammenfallende med Finnmarksmodellen. Her må man ta stilling til om man skal endre reguleringsopplegget slik at reguleringsgruppene er sammenfallende med Finnmarksmodellen, eller innføre strukturkvoter innenfor de eksisterende reguleringsgruppene i makrell.

6. ADMINISTRATIVE OG KONTROLLMESSIGE KONSEKVENSER

Kontrollsidene ved drifts- og strukturordninger vil være en utfordring. En effektiv kontroll krever et til enhver tid oppdaterte registre slik at både myndigheter og salgslagene vet:

- 1) hvor mye det enkelte fartøy kan fiske av den enkelte art
- 2) hvem som har anledning til å delta i de forskjellige fiskeriene. (Har man leid ut torsk, hyse og seikvoten sin, kan en for eksempel ikke delta i gruppe II fisket etter samme art eller i annet uregulert fiske etter bunnfisk)

Oppdaterte registre vil igjen kreve en effektiv saksbehandling som i denne sammenheng vil være relativt ressurskrevende. Det vil være en relativt omfattende saksbehandling knyttet til den enkelte sak.

Når det gjelder strukturkvote vil en kunne forvente seg en ganske stor pågang med saker med en gang ordningen er innført, men deretter vil saksmengden trolig avta. Vi må helt klart øke kapasiteten i forvaltning når det gjelder saksbehandling i forhold til strukturkvote, men arbeidsmengden her vil avta over tid slik vi har sett for gruppen konvensjonelle fartøy på 28 meter og over som vi har erfaring med.

Som påpekt tidligere vil strukturkvote vil ha mange likhetstrekk med de enhetskvoteordningene vi har i dag i havfiskeflåten. Selv om antall fartøy vil være betydelig høyere, vil det trolig ikke by på problemer å håndtere en slik ordning innenfor dagens system. Det vil imidlertid være mer ressurskrevende spesielt på saksbehandlingssiden slik at registrene er så oppdatert som overhodet mulig.

Med hensyn til driftsordningen vil det være en stor pågang av saker hvert år, i tillegg vil det til dels være kompliserte saker. Siden driftsordninger også kan nyttes uten først å ha benyttet strukturordning, vil ikke antall fartøy reduseres, slik at sakspågangen vil være jevnt stor. Forvaltningsapparatet er ikke dimensjonert for den mengde saker en kan forvente her. Vi vil stå overfor helt andre utfordringer enn tidligere med hensyn til saksbehandling og kvotekontroll. Dette vil også medføre store utfordringer for salgslagene som skal gjennomføre kvotekontrollen, og de vil stille mye strengere krav til hvor raskt saksbehandling og oppdatering av registrene skal foregå.

Fiskeridepartementet konstaterer, ut fra blant annet kontrollbehov, at man mener at fiskerimyndighetene må behandle den enkelte kvoteutveksling. I notatet sies det blant annet at:

”Det vil imidlertid ikke være opp til fartøyeierne selv uten videre å sette ut i livet avtaler om å nytte drifts- eller strukturordningene. Det er en grunnleggende forutsetning at fiskerimyndighetene til enhver tid har kontroll med hvilket kvantum hvert enkelt fartøy har adgang til å fiske av ulike fiskeslag, og ved fastsettelsen av neste års reguleringsopplegg er det viktig at det i størst mulig grad er kjent hvilket antall fartøy som kan ventes å delta i det enkelte fiskeri. Slik kunnskap kan blant annet ha betydning for hvilken grad av overregulering som skal legges inn. Både praktiske og kontrollmessige hensyn krever således at drifts- og strukturordningene er basert på et system med søknader og myndighetsvedtak” (pkt. 6.1. side 14)

Om varighet sies det i punkt 6.4 på side 16:

”Det må også tas i betraktning at avtalene skal godkjennes i det enkelte tilfelle ved et enkeltvedtak, at det er viktig at myndighetene har kontroll med hvilket kvantum det enkelte fartøy har lov til å fiske av hvert fiskeslag og at bruken av ordningene kan ha betydning ved fastsetting av årets reguleringsopplegg.”

Fiskeridirektøren støtter de synspunkt som er fremsatt ovenfor. Det er helt grunnleggende for kontroll og kvotefastsettelse at man til enhver tid vet hvilke deltakeradganger det enkelte fartøy har. For å oppnå dette må det etableres rutiner i form av søknad, saksbehandling og vedtak i forhold til den enkelte aktør som velger å gå inn i driftsordningen. Dvs. at man til enhver tid må ha informasjon om det fartøy som deltakeradgangen og kvoten er overført fra og hvilke(t) fartøy som disponerer den / disse.

Fiskeridirektøren legger til grunn at forhold knyttet til deltakerlovens bestemmelser om aktivitet, fylkesbindinger i forhold til de enkelte deltakeradganger, bestemmelser knyttet til kvoter i de enkelte størrelsesgrupper samt eventuelle bestemmelser om maksimalt antall kvoter på det enkelte fartøy, skal behandles, godkjennes og kontrolleres av fiskerimyndighetene.

Fiskeridirektøren konstaterer at de administrative kostnadene i form av arbeid med saksbehandling og vedlikehold av registre på grunn av innføring av driftsordninger i kystfiskeflåten vil bli meget omfattende. Det er derfor en svakhet at dette forholdet ikke er nevnt i Fiskeridepartementets notat.

Et annet forhold er av mer praktisk-administrativ natur. Driftsordninger er foreslått med et aktivitetskrav til fisker. Dersom det viser seg etter endt utvekslingstid at fisker ikke oppfyller

aktivitetskravet/krav til å opprettholde deltakeradgangen, skal da adgangen inndras eller skal fisker kunne selge fartøyet med deltakeradgangen? Etter Fiskeridirektørens oppfatning vil det være hensiktsmessig at vedkommende som ikke fyller vilkårene for å beholde deltakeradgangen, kan få mulighet til å gå inn i en strukturkvote. På den måten vil kapasitet kunne bli trukket ut av fisket på permanent basis. Dersom kun deltakeradgangen blir inndratt vil fartøyet fremdeles kunne benyttes i ikke-adgangsbegrensede fiskerier.

7. OPPSUMMERING

Fiskeridirektøren er av den oppfatning at det vil være avgjørende, blant annet for å unngå uforholdsmessig høy prising av rettigheter, at myndighetene signaliserer at ressursrente i form av en ressursavgift etter hvert vil bli inndrevet.

Fiskeridirektøren vil foreslå at en innfører strukturkvoteordning innenfor de to gruppene 15 meter -20,9 meter og 21 meter - 27,9 meter. Strukturkvoten gis permanent mot en avkorting umiddelbart på i størrelsesorden 20% som tilfaller lengdegruppen.

Videre anbefaler Fiskeridirektøren at fylkesbinding opprettholdes for konvensjonell deltakeradgang av torsk, hyse og sei og at torsk, hyse og sei betraktes som en kvote. Tilsvarende fylkesbindinger bør vurderes innenfor pelagiske fiskeri og seinot. Fiskeridirektøren vil fraråde å tillate overføring av kvote på tvers av lengdegrensene selv om dette skjer innenfor en kommune.

Fiskeridirektøren mener det bør være opp til fisker å finne tilpasningen mellom kvotegrunnlaget sitt og sin totale fangstkapasitet uttrykt som en fartøykvote pluss et antall strukturkvoter. Fiskeridirektøren vil således gå inn for at en ikke setter tak på antall strukturkvoter, dette blant annet fordi det er stor variasjon i flåten med hensyn til hvor mange deltakeradganger ett fartøy i utgangspunktet har. Et fartøy med få deltakeradganger vil gjerne samle flere strukturkvoter enn et fartøy med mange deltakeradganger.

Fiskeridirektøren vil sterkt fraråde at fartøyet det overføres kvote til, ikke selv behøver å ha adgang til å delta i minst ett av de adgangsbegrensede fiskerier som strukturordningen omfatter.

Fiskeridirektøren mener at det er viktig å få til interne struktureringer slik at fiskere innenfor gruppen får nytte godt av de ordninger som innføres.

Fiskeridirektøren vil fraråde de foreslåtte driftsordningene innføres nå siden de vil redusere effekten av en hensiktsmessig strukturordning og kondemneringsordning.

Etter Fiskeridirektørens oppfatning kan driftsordninger være hensiktsmessig å vurdere på sikt når strukturordninger har virket en tid.

Fiskeridirektøren har valgt å sende en generell høringsuttalelse i denne saken, og vil komme tilbake til forskriftsarbeidet når det gjelder drifts- og strukturordninger på et senere tidspunkt.

Kopi pr telefax: Norges Fiskarlag
Norges Kystfiskarlag
Samtlige Regionkontor
Samtlige Salgslag